

תערוכת קומיקס 'שומרי הבריאה'

גיבורי הקומיקס מגלים את סוד הקיימות במעגל השנה היהודי

היוצרות

ד"ר נעה לאה כהן, יזמת חברתית בחברה החרדית, מנהלת גלריית המקלט לקידום תרבות ומייסדת פרויקט 'קומיקס קייט' - קומיקס לחברה החרדית. ד"ר מירי שחר, חוקרת במדעי המוח, בוגרת תוכנית ממשק ויועצת קיימות במשרד הבריאות.

תערוכת קומיקס

הינה תערוכה מונגשת על ההתחממות הגלובלית המיועדת למגזר האורתודוקסי, אשר לה תוצרים נלווים כגון: ספר מודפס ומקוון, חוברות פעילות, משחק קלפים ומדבקות אספנות.

מחויבות להלכה

התורה מלאה בציוויים והנחיות הנוגעים לשמירה על הסביבה, החל מ"בל תשחית" ועד למצוות התלויות בארץ, המדגישות את החשיבות שמייחסת היהדות לשמירה על הבריאה.

קומיקס

קומיקס מאפשר להמחיש מושגים מופשטים אלה בצורה ויזואלית וברורה. האיורים יכולים להראות את ההשלכות של מעשינו על הסביבה. דרך הדיאלוגים בין הדמויות, ניתן להציג דילמות יומיומיות ופתרונות מעשיים, תוך שמירה על הערכים והנורמות של הקהילה האורתודוקסית.

קיימות

חינוך לקיימות סביבתית הפך לצורך דחוף ברמה העולמית, ונדרשת התאמה מיוחדת כדי להביא את הנושא לליבו של הציבור האורתודוקסי החל מהגיל הרך. החממה שלנו מציעה גישה ייחודית המשלבת את לוח השנה העברי עם המחזוריות האקולוגית של ארץ ישראל, כשכל חודש מביא עמו התמודדות סביבתית רלוונטית. במרכז התכנית עומדת קבוצת ילדים סקרנים המתחקה אחר פלאי הבריאה, ומגלה כיצד אורח החיים היהודי לא רק שאינו מתנגש עם ערכי הקיימות, אלא אף מספק תשובות עמוקות לאתגרים הסביבתיים של העידן המודרני.

תערוכת קומיקס

- התערוכה מיועדת לגיל יסודי, כיתות א'-ו'.
- במסגרת העלילה ישולבו מקורות יהודיים, טיפ מעשי לשמירה על הסביבה, משימה לילדים הקוראים ופינת "הידעת?" עם עובדה מעניינת.
- האלמנטים עיצוביים של החוברת יהיו בסגנון איור מכבד ומותאם למגזר הדתי-חרדי עם צבעוניות עשירה, שימוש בבעות דיבור לציטוטי מקורות ואיורים מפורטים של מנהגים ומצוות.
- הערכים המובילים בפרויקט יהיו שמירה על הסביבה כמצווה תוך לקיחת אחריות אישית וקהילתית ומתן כבוד לבריאה, עם דגש על חיבור בין מסורת למודרניות וקידוש השם דרך שמירת הסביבה.
- תוצרים נלווים יכללו: חוברות פעילות לכל פרק, קלפי משחק ומדבקות אספנות.
- השיווק והפצה יערך ע"י חלוקה דרך תלמודי תורה ובתי ספר, מנויים למשפחות ושיתופי פעולה עם ארגונים סביבתיים חרדיים לאחר קבלת הסכמות רבנים ומחנכים.

לדוגמא

חודש שבט: "שומרי העצים"

- עלילה: מבצע הצלת עצים בשכונה
- מסר: חשיבות העצים לסביבה
- שילוב הלכתי: מצוות ונטעתם, בל תשחית

חודש ניסן: "ניקיון ירוק"

- עלילה: ניקיון פסח ייחודי לסביבה
- מסר: שימוש בחומרים טבעיים
- שילוב הלכתי: הלכות ניקיון פסח

תערוכת קומיקס 'שומרי הבריאה'

גיבורי הקומיקס מגלים את סוד הקיימות במעגל השנה היהודי

היוצרות

ד"ר מירי שחר, חוקרת במדעי המוח, בוגרת תוכנית ממשק ויועצת קיימות במשרד הבריאות
ד"ר נעה לאה כהן, יזמת חברתית בחברה החרדית, מנהלת גלריית המקלט לקידום תרבות ומייסדת פרוייקט 'קומיקסקייט' - קומיקס לחברה החרדית.

שילוב ערכי הקיימות במעגל השנה היהודי מאפשר להציג את הנושא באופן טבעי ומתבקש, כל חג וכל עונה במעגל השנה היהודי מזמנים הזדמנויות ייחודיות לחינוך סביבתי. בחגי תשרי, למשל, ניתן ללמד על מחזוריות בטבע דרך ארבעת המינים ובניית הסוכה. בחנוכה אפשר לדבר על חיסכון באנרגיה, ובט"ו בשבט - על חשיבות העצים והצמחייה לקיום העולם. פסח מזמן שיח על ניקיון ידידותי לסביבה, ושבועות מאפשר העמקה בנושאי חקלאות בת-קיימא. תוך יצירת הקשר משמעותי לחיי היומיום של הילדים.

הבחירה בקומיקס כאמצעי להנגשת ערכי הקיימות לילדי המגזר הדתי-חרדי היא בעלת חשיבות פדגוגית וחינוכית מהמעלה הראשונה. הקומיקס, כמדיום המשלב בין טקסט לאיור, מאפשר יצירת חוויה לימודית רב-חושית המדברת אל עולמם של הילדים בגובה העיניים. באמצעות דמויות מצוירות המייצגות את עולמם של הילדים החרדים, ניתן ליצור הזדהות מיידית והפנמה עמוקה של המסרים החינוכיים.

יתרון נוסף של הקומיקס הוא יכולתו לשלב בטבעיות בין תכנים תורניים לבין נושאי קיימות. האיורים יכולים להראות כיצד משפחה חרדית מקיימת אורח חיים ידידותי לסביבה תוך שמירה על ההלכה והמסורת. הדבר חשוב במיוחד בהקשר של מעגל השנה היהודי, שכן ניתן להמחיש כיצד כל חג וזמן מזמנים הזדמנויות לשמירה על הסביבה.

הפורמט של קומיקס גם מאפשר יצירת המשכיות וסקרנות. דרך עלילה מתמשכת וקשר מתפתח עם הדמויות, הילדים נמשכים לעקוב אחר ההתפתחויות ולהמשיך ללמוד. ניתן לשלב חידות, משימות ואתגרים שהילדים יכולים לבצע בעצמם, ובכך להפוך את הלמידה לאקטיבית ומשמעותית. כמו כן להעשיר את הלמידה בתערוכה אינטראקטיבית מונגשת למוסדות חינוך.

בנוסף, הקומיקס מהווה אמצעי חינוכי ואמנותי המתאים במיוחד לדור הצעיר שגדל בעידן הווירטואלי. בעשור האחרון הקומיקס פופולארי ומקובל בקהילה החרדית, שבה יש רגישות לתכנים חזותיים, והפך לאמצעי תקשורת אפקטיבי במיוחד ונגיש לכל בית אב. הוא מאפשר העברת מסרים מורכבים בצורה קלילה ונעימה, תוך שמירה על כבוד המסורת והערכים.

חשוב לציין את הפוטנציאל החברתי של הקומיקס. ילדים נוטים לשתף ולדון בתכנים מאוירים עם חבריהם, מה שיכול ליצור שיח חיובי סביב נושאי קיימות בקהילה כולה. יתרה מזאת, הקומיקס יכול לשמש כגשר בין הדורות, כאשר הורים וילדים קוראים יחד ודנים בנושאים המוצגים, מה שמחזק את הטמעת המסרים בתוך המשפחה והקהילה.

חשוב במיוחד להדגיש בפני הילדים כיצד שמירה על הסביבה היא למעשה קיום רצון ה' והמשך למסורת אבותינו. כאשר ילד חרדי מבין שבהפרדת פסולת או בחיסכון במים הוא מקיים מצווה, הדבר מעניק משמעות עמוקה יותר לפעולות אלו. זאת ועוד, הדבר מאפשר להם להיות שותפים פעילים בתיקון עולם ובקידוש שם שמים, כאשר הציבור הכללי רואה כיצד הציבור החרדי לוקח אחריות סביבתית.

הנחלת ערכים אלו חשובה במיוחד לאור האתגרים הסביבתיים העכשוויים והעתידיים. כקהילה גדולה ומשפיעה בחברה הישראלית, לציבור החרדי יש השפעה משמעותית על הסביבה. חינוך הדור הצעיר לערכי קיימות יכול להוביל לשינוי משמעותי בדפוסי הצריכה והשימוש במשאבים בקהילה כולה. יתרה מזאת, הדבר מהווה הזדמנות להראות כיצד היהדות, עם ערכיה העתיקים, רלוונטית ומספקת מענה גם לאתגרי המאה ה-21.

חשוב גם לציין שהנחלת ערכי הקיימות צריכה להיעשות באופן המכבד את אורח החיים החרדי ואת ערכיו. יש להציג את הנושא כהמשך טבעי של המסורת היהודית ולא כערך חיצוני המתנגש עמה. כך, למשל, ניתן להדגיש כיצד חיסכון במשאבים משתלב עם ערכי הצניעות והסתפקות במועט, וכיצד שמירה על הסביבה היא חלק מהאחריות שלנו כלפי הדורות הבאים - ערך מרכזי ביהדות.

תערוכת אקוקומיקס - ל"ג בעומר

פרויקט הנגשת קיימות לקהילה הדתית-חרדית בישראל

היוצרות

ד"ר מירי שחר, חוקרת במדעי המוח, בוגרת תוכנית ממשק ויועצת קיימות במשרד הבריאות
 ד"ר נעה לאה כהן, יזמת חברתית בחברה החרדית, מנהלת גלריית המקלט לקידום תרבות ומייסדת פרויקט 'קומיקס קייט' - קומיקס לחברה החרדית.

1

הרצאת מבוא על התערוכה

2

תערוכה אינטראקטיבית ד"ר מירי שחר

3

תערוכה אומנותית ד"ר נעה כהן

הפרויקט מציג טעימה מתערוכה נודדת שמטרתה להנגיש את נושא הקיימות לאור המסורת היהודית, ולעודד מודעות ופעולה בקרב הקהילה ההדתית-חרדית בישראל.

הרעיון נולד בעקבות הצלחתן של תערוכות קומיקסייט בגלריית "המקלט" - הגלריה הראשונה בשכונה חרדית - שבהן הוכח כי הקומיקס מהווה כלי יעיל להעברת מסרים ברמה גבוהה, המגיעים בצורה נוחה ומוחשית לכל גיל, ומצליחים לרתק הן את הילדים והן את המבוגרים.

